

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Anys XIV

Reus Divendres 13 de Janer de 1899

Núm. 3.803

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes.	Ptas. 1
6 provincies trimestre.	3 50
Extranger y Ultramar.	7
Anúncis, a preus convencionals.	

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

La que paga més

contribució de la pro-

Oberta tota la nit

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de.....

TOS

vincia.

Ceps americans

Hort de D. PAU ABELLÓ (prop de la carretera de Tarragona)

ARRÉLATS SUPERIORS.—PREUS VENTATJOSOS.—AUTENTICITAT GARANTIDA

Pera tractar, al mateix hort ó a casa del propietari, carrer del Roser, núm. 4.

Medalla d' or. Barcelona 1898.

VINYAS AMERICANAS

DE

Marcial Ombrás (propietari)

Ronda del Carril, Figueras, (Girona)

Barbats, estacas y empeltats.—Preus reduhuts y autenticitat garantida. Trenta hectareas de planté.

Secció doctrinal

Una Baronada

Ferms en las nostres ideas, de treballar desde el recó del nostre Hostal, per la defensa de l' Art, y sobretot de l' Art de la nostre terra, quant surt qui vulgui malmetre l' capgirant els conceptes, les idees y tendencias, que el fan sobreixir y revindre, nos fa venir esgarriñanses, de angunia, de fastic ó de malicia. Las tres menas de frisansa, sentirem a la vegada al llegir un article del *Brust*, ahont un senyor de sa casa, y autor del *Joc dels disbarats*, un ex liberal reputat pels anys ó potser per las bessas, un tal Teodoro Baró, després de capgirar l' historia de la nostre Catalunya, d' una historia feta a casa, com les mitjas, ó las banoas al *realce*, las empren, sens fré ni aturador ab els vinguts de Montmartre, y ab els qu' ell ne diu bohemis, ab els que fem l' Art modern, ab tots aquells que voldriem, que el nostre Art no s' ensopis vivint acorraladet sota els porxos de una patria esquifideta, sino que estudiant els de fora en prenguéss lo hó que tenen per empalmar-ho al nostre Art, y puguero presentat ab tota l' esplendidès, y el bon gust, y l' aroma y l' armonia que tant y tant necessita.

¡Sí nosaltres hem imitat a Montmartre. N' imitem tot alló que creyem útil, al be de la nostra terra, n' imitem, el gran esperit d' avens que baixa d' aquell turó y s' estén per tot lo mon ahont compreguin la bellesa, ens mirem aquell farell, ahont neixen y fructifican la llevó de las ideas, ahont se cria el pensament y ahont se porta la batuta d' aquella orquesta de l' Art que treballa a tot arreu, y n' imitem, tot alló, que no ferint la creació personal, ajuda a empeltar una savia que porti a creixe el gran Abre, y ho imitem tot fent broma, pero una broma seriosa, que ab el somriure a n' els llavis, porta l' honoradés per dintre, y la sagrada ambició de l' avens del nostre poble; al revés d' aquest senyor autor del *Joc dels disbarats*, que ab *posa* de serietat, ab maneres de patums endiumenjades, ab crosta y vestit solemne, ab testa decorativa y frases acompassades, tan se 'ls endona el nostre Art, ni els artistes, ni la patria, sino seguenzen la ruta endormiscada y somorta d' ahont volen ser guarda agullas.

Vagin siguent-ho, que poc temps podran gaudir-la. L' empena del modernisme, d' aquesta forma de l' art, purament espiritualista que baixant d' aquell

turó de Montmartre, espanta al senyor Baró, va estènt-se com rinda per las planas: aquests *espantos bohemis* que portan l' idealisme a n' els terrenos aixuts y que va entrant poc a poc fins a las testas folrades; aquest Art que tan detestan els qu' en roben las engrunes, com els pollets arrupits dintre capsas de simolsa, va obrint-se pas per tot arreu, per mes barres que hi posin y rescloses que hi apuntalin tots els Barons de la terra.

Per lo tant, en nom de tota la cofradia vinguda ó no de Montmartre, acoplada en el Hostal; en nom de tots els artistes que ab la rialla a n' els fores estiman son Art pels dintres y ensenyan als homes *graves* com putxinel lis de fusta ab sas serietat ridículas, en nom del Art, en nom de la eséica, envío al nou de Deu a D. Teodoro Baró y el condemno a qu' es llegeixin sas obras.

Lo, en Pere Romeu, gran estat vell dels «Cuatre Gats», y acollidor parrassí de tot lo que sia artistic, vingui dels turons que vingui.

PERE ROMEU.

NOTA: A la vinent ensopegada estètica que tingui el senyor Baró se 'l nombrará oficialment: Patum honoraria y Miloca decorativa.

La velocitat dels torpeders

Imaginévus, llegidors, una grosse, complicada y potent máquina habilidósament empresonada per l' enginy del home dintre d' un espay relativament massa reduhit. Imaginéu també, després, com a envoltura d' aqueixa máquina susdita, una subtilíssima y molt estreta carcassa d' acer dúctil formant lo lleuger casco de la minúscula embarcació. Reconstruhiu ab los ulls del esperit, per últim, aquest conjunt, suposantlo com representant un tot conexe. Afegíuhi alguns detalls especifichs d' aparell y d' armament, propis d' aqueixa categoria de vaixells: lo masteler únic utilisable solzament pera las senyals de maniobra; las ametralladoras sobre 'l pont y en las bandas; lo tubo Hensa-torpedos a flor d' aygua; y ja 'l teniu fet y conegut: Aixó es lo torpeder.

La invisibilitat teórica y práctica de sa superestructura, efecte de sa petita dimensió y del color confós ab lo de la boyra marina ab que se 'l pinta; y la extremada facilitat de moviments y de maniobra que responen als rasgos principals y determinats de la arquitectura segons lo que ha sigut construhit, son las notas característics del menut y terrible vaixell. La velocitat de que disfruta, en alguns moments inverossimil, tanca en sí 'l secret de sa invulnerabilitat y de sa forsa tant com enclou la raió preferent de sa potencia ofensiva y de sa energia destructora.

Aixís es com del torpeder podria dirse que en ell no s' ha pas fet la máquina pera doner impuls al barco, sine que s' ha concebut la especialisació en la forma d' aquest pera lograr la estabilitat y la progressió per dessobre de l' aygua d' un mecanisme potent y enginyosíssim.

La máquina, donchs, en ell ho es tot; y sense aqueixa condició *sine qua non*, sense una bona y excelentíssima máquina, lo torpeder va a quedar inútil pera tot servey.

Per aixó es que en totas las nacions y per part dels més entesos constructors lo progrés de la invenció y feitura de tipus nous de torpeders s' ha estimat que consistia sempre en lograr tantols la resolució del antagonisme que significa la oposició de dos *desideratums*: l' augment del tonelatge en lo vaixell pera ferlo més capás d' emprendre sense perill navegacions d' altura, y l' augment, també indefinit, de la velocitat en lo mateix al objecte de ferlo cada vegada més invulnerable y, per lo tant, més ofensiu.

Los torpeders del tipo més primitiu, en efecte, concebut ab miras d' alcans prou limitat y destinada, mes que a altra cosa, a cooperar d' un modo indirecte a la acció de las unitats principals en la guerra marítima, defensant rius y costas del atach d' una flota enemiga, foren construhits segons un plan arquitectónich que concedia en sa dimensió preponderancia a la idea capital de la invisibilitat, qualitat defensiva del barco que ajuda a ferlo invulnerable, pero que contrariava, com es natural, sa finalitat ofensiva, ja que era obstacul a que pogués conseguir, per sas escasses dimensions que no permetien instalar dintre d' ell una grossa máquina ni calderas, la velocitat extraordinaria que 'l fa incontrastable. A tot aixó pot afegirshi que la cuestió del armament quedá molt desatesa.

La práctica de la guerra, no obstant, acullida en las experiencias dels combats oorreguts en lo Danubi durant la campanya turco-russa de 1877 y en lo riu Min (Xina) quen lo conflicte armat entre l' Imperi del Fill del Cel y Fransa en 1885 (1) vingué a ensenyar molt prompte que, ab referencia als torpeders, las cuestiones de dimensió y d' armament no eran pas secundarias y que, molt principalment, una gran velocitat era en ells indispensable, tant per completar sa invulnerabilitat, que no 's conseguia pas prou be ab la sola exigüitat de tonelatge, com pera aumentar fins a efecte decisiu sa potencia ofensiva.

Los Almirallats y 'ls constructors, per consecuencia, vingueren aplicantse desde ellavors, ab tot cuydado al estudi de la millora dels tipus, sempre ab miras a resoldre aquell antagonisme de que havém parlat.

Y fruyt de sos desvetllats esforços han sigut, fins ara, no solzament la consecució de tipus nous de torpeders en los quins s' han aumentat a la vegada la dimensió y la velocitat, sense detriment de la invisibilitat de la superestructura y de la invulnerabilitat del conjunt, sino també la creació dels tipus intermedis com los del enomenat avis-torpeder y 'l del *destroyer*, lograts a benefici d' una tranzanció ab las condicions d' altres tipus de finalitat militar y de dimensió molt distintas.

D' aquí s' deriva que, mercés als agogantats avessos que en poch temps han realizat las arts mecánicas y las industrias de fundició, de metallisseries, etc., tant com las ciencias físicas y químicas, s' ha pogut conseguir l' aprofitament pera la construcció dels torpeders de certs materials que fins avny havían sigut inasequibles a tota aplicació industrial, com l' alumini, lo que ha fet que s' haja pogut lograr, no solzament

(1) Véigis, en relació a aquest punt, la curiosíssima correspondencia oficial entre 'l ministre de Marina fran casa en 1885 y l' almirall Courbet, quefe las forsas navals francesas d' operacions a Xina.

Píldoras de la Pell-Roja

Preparació especial de Joseph M. Font

(FARMACUTIC)

Demaneu-les tots los que tingueu tós en qualsevol Farmacia encara aquells que no hagin conseguit l'ivi ab cap altre de tots los acreditats específics coneguts, tota vegada que elles consisteixen un preciós medicament pera combatre-la.

Preu 1 pesseta capsas

Nota - Se envian per correu certificadas sens augment de preu als pobles ahont no hi hagi farmacia sempre que s' demanin duas capsas.

FARMACIA CENTRAL

ESPANYOLA

Pelayo, 42

Barfia.

Caramelos Pectorals

DEL

Metje Salas

Modificadors de la hipersecreció de la membrana mucosa aerea, disminueixen y fluidifican la biscoitat del moch bronquial, facilitan la expectoració, treuen la Tos y aumentan la respiració pulmonar.

Preparació molt eficas pera combatre la Tos del Dengue, Bronquitis aguda y crónica, Asma, Enfisema pulmonar, Catarros crónich, sech y espasmódich, Coqueluche, Tos del sarampió y ferina y finalment totas las afeccions de las vias respiratorias. Se componen d' estímulants vegetals, sense que en sa preparació s' emplehin narcótics ni medicaments perillosos, per lo que poden ser presos sens cap temor y en qualsevol cantitat, lo mateix per los noys que per las personas majors.

Son bon sabor, fa sian presos fins ab avidés per los noys a quins es tan difícil fer-losli pendre medicaments.

A cada capsas acompanya un prospecte.

Dipòsits en totas las provincias

Farmacia de don A. SERRA

Arrabal Santa Anna, núm. 80.-REUS.

Demaneis en totas las Farmacias de la provincia

Preu de la capsas 6 rals

Publicacions regionalistas que 's reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», setmanari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenal de Catalunya, «L' Art del Pagès», quinzenal, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona, «La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich, «La Costa de Lleuant», setmanari de Catalunya, de Blanes, «L' Olot», setmanari de Catalunya, de Olot, «Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadé, «Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona, «La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers, «El Vendrellense», setmanari de Catalunya, del Vendrell, «La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia), «Euskalduna», «Euskalzale», setmanaris de Bilbao (Bizcaya), «El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

SALES DE STASSFURT

COMIADO FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE

POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KALNITA, ETC.

Lo més económic, lo més eficas, lo més durader

baix garantia del Sindicato de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A. D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

COMPANIA DE SALES DE STASSFURT
S. J. JOSEPH ALCAZOR
Debut lo 4 de Janer de 1899
Listas del personal artistico
Primera actor y director artistico D. Joseph Gil Mes
Director y corresponsal D. Joseph Berrueta; primera
titula comica, Sr. L. J. Lopez Alcazar; D. Carlos es
cómico, D. Pascual Gargallo y D. Angel Coll; sime
primera tiple, D. Amalia Gades; primera comica de
carácter, D. Consuelo Pavia; segona tiple, segona

Geoció comercial
MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA
De Tarragona y sea en 17 de v. efiviers, de 801
de Tarragona y sea en 17 de v. efiviers, de 801
de Tarragona y sea en 17 de v. efiviers, de 801
de Tarragona y sea en 17 de v. efiviers, de 801